

**Restaurátorský průzkum a návrh na restaurování
kovových prvků sochy sv. Františka Xaverského
– svatozáře a kotvícího systému
sloup Nejsvětější Trojice, Riegrovo náměstí, Kroměříž**

I. Lokalizace památky:

1. Okres: Kroměříž
2. Obec: Kroměříž
3. Adresa: Riegrovo náměstí
4. Název objektu, jehož součástí je rest. dílo: sloup Nejsvětější Trojice
5. rejstříkové č. památky: 39566 / 7-6009
6. Název restaurované památky: svatozář a kotvící systém sochy
sv. Františka Xaverského

II. Údaje o památce:

1. Název památky: svatozář a kotvící systém sochy sv. Františka Xaverského
2. Autor:
3. Datace: 1725 (kotvící systém), stávající svatozář byla pravděpodobně vyrobena mezi lety 1957-1999 (dle totožné svatozáře sv. Karla Boromejského, kde je na fotografiích z restaurátorské zprávy z roku 1957 zachycena odlišná svatozář; v restaurátorské zprávě z roku 1999 není uvedeno, že by byla vyrobena nová)
4. Materiál, technika: Fe, zlacení
5. Rozměry:

svatozář: Fe, průměr = cca 210 mm, délka paprsků: 30 - 70 mm, síla plechu: 1,5 mm

kotvící systém (v místě volutové konzoly): Fe pásovina 45x18 mm, max měřitelná délka cca 320 mm

Socha je dále kotvena k soklu pravděpodobně ocelovým čepem.

6. Předchozí známé rest. zásahy: 1889, 1934, 1957, 1999

III. Údaje o akci:

1. Vlastník: Město Kroměříž
2. Investor: Město Kroměříž
3. Návrh na restaurování vypracován: září 2018

IV. Popis stavu památky:

Socha sv. Františka Xaverského je vytvořena v souladu s klasickým ikonografickým pojetím. Světec s plnovousem je zachycen v kněžském rouchu s rochetou, pluviálem a štolou kolem ramen.

Paprskitá svatozář z Fe plechu o síle 1,5 mm je přichycena k hlavě světce pomocí Fe kulatiny (d= 6 mm) ve výšce cca 30 mm nad jeho hlavou a jištěna maticí M5 mm z obou stran. Kulatina včetně matic je silně zkorodována, bez známky povrchové úpravy.

V současné době vykazuje svatozář známky poškození povrchové úpravy. Vlhkost pronikající mikroskopickými trhlinami ve zlacení působí degradačně na železný povrch atributu a způsobuje nárůst korozivních produktů.

Stávající svatozář sochy sv. Františka Xaverského byla vyrobena někdy mezi lety 1957 a 1999. Na historické fotografii, pocházející zřejmě z 30. let 20. století (NPÚ ÚOP v Kroměříži, č. Z0013402) je zachycena zcela odlišná svatozář, provedená mnohem

kultivovanějším způsobem. V restaurátorské zprávě z roku 1957 bohužel není fotografie sv. Františka Xaverského, na které by byla patrná svatozář. V restaurátorské zprávě z 29. 10. 1999 není uvedeno, že by byla nově vyrobena svatozář k soše sv. Františka Xaverského – uvedeny jsou pouze nově vyrobené svatozáře sv. Šebestiána, sv. Anny a sv. Rozálie.

Nová unifikovaná svatozář ovšem nerespektuje tvarem ani velikostí tvar svatozáře doložený na historických fotografiích uložených ve fotoarchivu NPÚ ÚOP v Kroměříži. Nepůvodní svatozář bude tedy odstraněna a nahrazena věrnou kopií svatozáře dle nejstarší známé historické fotodokumentace patrně z 30. let 20. století.

Socha je na jednom místě přichycena původními železnými kotvami ke sloupu. Do volutové konzoly, nesoucí sochu světce, je zapuštěna kotva vyrobena ze dvou Fe pásů 45 x 18 mm, délky cca 320 mm, které jsou zakovány do kruhu a ohnuté do pravého úhlu a zapadají do oka v hmotě sloupu. Fe oko je vyrobeno z pásu 25 x 20 mm. Kotvicí systém je znečištěný a mezi několika vrstvami degradovaných nátěrů je viditelný nárůst korozivních produktů.

Socha je dále kotvena k soklu pravděpodobně ocelovým čepem.

V. Restaurátorský pracovní postup:

Svatozář sochy sv. Františka Xaverského

- **Svatozář**
- Bude vypracován dílenský výkres v měřítku 1:1 a bude vyroben detail vzorku svatozáře, který bude před zahájením výroby odsouhlasen zástupci NPÚ a investora.
- Svatozář bude vyrobena z Cu plechu o síle 1,5 mm a opatřena dvěma nátěry. První, základní bude proveden barvou na lehké kovy Primalex ve dvou vrstvách. Vrchní nátěr bude proveden olejovo-syntetickou barvou.
- Následné pozlacení bude provedeno trojitým věžovým plátkovým zlatem, ryzosti 23,75 karátu.
- Nově vyrobená svatozář bude osazena na původní místo, a to rovněž ve spolupráci s restaurátorem kamene. Uchycení svatozáře bude provedeno na anticoro kulatinu a nově vykovanými čtyřhrannými maticemi rovněž z nerez oceli.
- Veškeré restaurátorské práce budou probíhat ve spolupráci s pracovníky NPÚ, kamenosochařem a investorem.
- Na závěr bude vypracována závěrečná restaurátorská zpráva, včetně podrobné fotodokumentace, použitých materiálů a pracovních postupů.

Kotvicí systém – pracovní postup:

- Bude provedena podrobná fotodokumentace.
- Označení jednotlivých prvků.
- Restaurátorské práce na kotevních prvcích (v místě volutové konzoly) budou probíhat na místě, ve spolupráci s restaurátorem kamene, a to s nejvyšší opatrností tak, aby nedošlo k poškození kamenných prvků.
- Provedení revize všech konstrukčních spojů, včetně prohlídky pevnosti samotného Fe materiálu a jeho ukotvení v kameni.
- Šetrné očištění od povrchových úprav a korozivních produktů mechanickou cestou. Povrch kovu bude očištěn kartáčem a škrabkami – skalpelem.
- Po důkladném mechanickém očištění bude kovový povrch ošetřen chemickou cestou za použití tohoto přípravku:
Benzyl-alkohol, kyselina citronová, Ethanol, technický benzin, technický petrolej, solventní nafta a větší příměs Taninu.
- Na místa silně napadena korozí se bude tato směs rovněž aplikovat vícekrát a opakovaně dojde i k mechanickému čištění.
- Základní nátěr bude proveden olejovou barvou, a to ve dvou vrstvách.
- Vrchní nátěr bude proveden olejovou barvou ve dvou vrstvách – v odstínu šedočerném sametovém s příměsí jemného zrna grafitu.
- V případě demontáže sochy, bude stávající kotvicí systém prověřen a v případě potřeby repasován, nahrazen novým ocelovým čepem.
- Závěrem bude vypracována restaurátorská zpráva včetně fotodokumentace, použitých materiálů a restaurátorské technologie.

V Olomouci dne 24. 9. 2018

Jiří Běhal

Rest. licence MK. ČR. č. 5.603/95

Detail kotvení sochy

